

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/230394,Diana-Maksimiuk-Nieznana-karta-z-zyciorysu-Sergiusza-Piaseckiego.html>

27.02.2026, 02:03

Diana Maksimiuk: Nieznana karta z życiorysu Sergiusza Piaseckiego

W Litewskim Centralnym Archiwum Państwowym w Wilnie przechowywana jestteczka opisana jako „Akta personalne Piaseckiego Sergjusza”. Z jej zawartości dowiadujemy się, że ten genialny pisarz w 1921 r. krótko służył w Policji Państwowej na Wileńszczyźnie.

12.09

Wilno i służba w policji

W świetle dotychczasowych ustaleń biografów autora *Zapisków oficera Armii Czerwonej* 22-letni Piasecki po traktacie ryskim związał się z Wilnem, w którym miał żyć w trudnych warunkach, cierpieć biedę i imać się różnych, nie zawsze legalnych, zajęć. Otóż nie wykluczając tego stanu rzeczy, dzięki wspomnianej teczce personalnej dowiadujemy się, że po demobilizacji z wojska 12 maja 1921 r. młody podchorąży kilka dni później złożył podanie o przyjęcie w szeregi Policji Państwowej Litwy Środkowej. W odręcznie przygotowanym kwestionariuszu dla wstępujących na służbę podał, że był kawalerem narodowości białoruskiej wyznania prawosławnego, który ukończył 7 klas gimnazjum oraz szkołę podchorążych. W rubryce dotyczącej zawodu odnotowano: „technik i oficer”, z kolei w stosunku do służby wojskowej i w policji znalazła się informacja o 2 latach w wojsku rosyjskim i 14 miesiącach w Wojsku Polskim oraz 4 miesiącach w wydziale kryminalnym policji rosyjskiej jako „wywiadowca”. Nie przedkładając żadnych referencji, nie będąc karanym sądownie – jak stwierdził – a mając pozytywną opinię lekarza o stanie zdrowia, przyjęty został – decyzją Komisji Kwalifikacyjnej, której członkowie podpisali się z datą 13 czerwca 1919 r. – z początkiem tego miesiąca na stanowisko posterunkowego Komisariatu Policji III Okręgu w Wilnie.

Przygoda z policją skończyła się równie szybko, jak się zaczęła. Po dwóch miesiącach rozkazem z 31 lipca 1921 Piasecki został zwolniony. Okoliczności zwolnienia, zresztą jak sama postać pisarza, były intrygujące. Tydzień po rozpoczęciu służby posterunkowy III Komisariatu w związku „z chorobą żołądka” znalazł się na pięciodniowym urlopie. W czasie jego trwania, 8 lipca, złożył swemu przełożonemu raport, w którym zwracał się z prośbą o zezwolenie na „przeprowadzenie się” na służbę do wydziału śledczego. Motywując ten wniosek pisał:

„[...] mnie służba w policji zewnętrznej w charakterze posterunkowego nie pasuje i ja pracując w wydziale śledczym mógłbym nieść o wiele skuteczniejszą pracę. Przy tem dołączam, że w wydziale śledczym pracowałem i służbę wywiadowcy znam”.

Jeszcze tego samego dnia podanie trafiło do Komendy Policji Państwowej m. Wilna, a stąd do Komendy Głównej Policji Państwowej Litwy Środkowej, która z kolei, celem zaopiniowania, przesłała je 13 lipca do Urzędu Śledczego Litwy Środkowej. Treści odpowiedzi można było się spodziewać jednej w związku z reakcją kierownika III Komisariatu – komisarza Perkowskiego. „Usilnie” popierając prośbę posterunkowego – uwydatnił nawet to sformułowanie podkreślając je kolorem czerwonym – nie widział on żadnych przeszkód w przejściu jego do Urzędu Śledczego, zwłaszcza kiedy ten „wstydzi się munduru policyjnego”. Jakby tego mało było, w stosunku do Piaseckiego wszczęto postępowanie wyjaśniające związane z jego kolejną absencją na służbie w dniach 12-13 lipca. Miała ona wynikać ze złego stanu zdrowia młodego policjanta, czego

potwierdzeniem miało zaś być zaświadczenie lekarskie podpisane przez doktora A. Wincza.

I właśnie to zaświadczenie, „mocno podejrzone”, uruchomiło maszynę sprawdzającą. Piasecki został skierowany do Komendy Policji Państwowej m. Wilna, która zleciła badania lekarskie. Opinia lekarza Komendy Głównej Policji Państwowej była jednak jednoznaczna – anemia wymagająca dwutygodniowego zwolnienia z pracy. 5 sierpnia przedłużono je nawet o kolejny tydzień. Tymczasem znana już była i odpowiedź Urzędu Śledczego, i zdanie Komendy Policji Państwowej m. Wilna w sprawie.

[Czytaj artykuł Diany Maksimiuk Nieznana karta z życiorysu Sergiusza Piaseckiego na portalu przystanekhistoria.pl](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kultura

Biografie

Sergiusz Piasecki ze stron kalendarza IPN na rok 2022: Literaci